

THE IMPACT OF THE UNDERGROUND ECONOMY ON THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE WORLD STATES

IMPACTUL ECONOMIEI SUBTERANE ASUPRA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A STATELOR LUMII

BOSTAN Nelea, studentă, Specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: nelyabostan@gmail.com

Abstract. *The underground economy is a reality of life around the world and its emergence coincides with the emergence of the state and the imposition of rules. In 2011, R. Neuwirth estimated that the shadow economy was worth 10 trillion US dollars, employing about 1.8 billion people. In fact, if this economy were a state, it would be the second largest economy in the world, after the United States. ACCA predicts that this type of economy will decline globally by 2025, from 23% of global GDP in 2011 to about 21% in 2025. The average size of the hidden economy in each country today varies from 7.8% of GDP in the US at 67% in Azerbaijan. The underground economy negatively affects the fiscal health of a state. There are various theories that argue that if governments were able to control the manifestations of the hidden economy, many public sector tax problems, such as public debt, for example, could be reduced. Countries with a significant underground economy may face rising poverty, inequality and poor public services in the future. For this reason, the structures that monitor the situation of the underground economy need to exercise their activity as well as possible.*

Key words: *underground economy, GDP, global, tax evasion, money laundering.*

JEL CLASSIFICATION: F16, F17, O17

INTRODUCERE

Economia subterană este o realitate a lumii contemporane și nu există nici o îndoială asupra existenței acesteia. Apariția economiei subterane coincide cu apariția statului și impunerea unor reguli, norme și legi, iar dezvoltarea fenomenului este corelată cu etapele istorice ale dezvoltării statelor și a economiilor naționale. Pentru realizarea acestui studiu mi-am propus următoarele obiective: identificarea esenței economiei subterane; determinarea dimensiunii economiei subterane în timp și spațiu (la nivel global, regional, statal); analiza efectelor economiei subterane asupra dezvoltării economice a statelor lumii.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Economia subterană reprezintă ansamblul activităților economice desfășurate organizat, cu încălcarea normelor sociale și ale legilor economice, având drept scop obținerea unor venituri ce nu pot fi controlate de stat.[1] Conform datelor Băncii Mondiale, primul care a cuantificat dimensiunea rețelei de piață neagră a lumii a fost Robert Neuwirth, care „a petrecut patru ani printre tarabele haotice ale piețelor stradale, vorbind cu vânzătorii de vagonete și comercianții gri, pentru a studia remarcabilul „Sistem D”- rețeaua economică fără licență din lume” (tradițional se numește economia neoficială, ascunsă, subterană, neobservată, gri, ilegală, piața neagră, etc.). R. Neuwirth percepe această economie de sine stătătoare, iar faptul că noi o considerăm subterană, ascunsă este doar o prejudecată a noastră, deși totul e deschis, e la îndemâna oricui, totul se petrece la vedere și peste tejghea, nu e nimic ascuns. El a mai adăugat că această economie e o uriașă forță de dezvoltare globală, pe care trebuie s-o considerăm ca atare.[4] Dumitru Moldovan, în unul dintre studiile sale, a menționat că principalele forme de manifestare ale economiei subterane sunt:

- *Evaziunea fiscală* - nedeclararea veniturilor sau declararea profiturilor mai mici decât sunt în realitate;
- *Munca la negru* - angajările informale, munca neoficială, nereglementată (majoritatea aranjamentelor informale sunt în sectorul construcțiilor sau în gospodării);

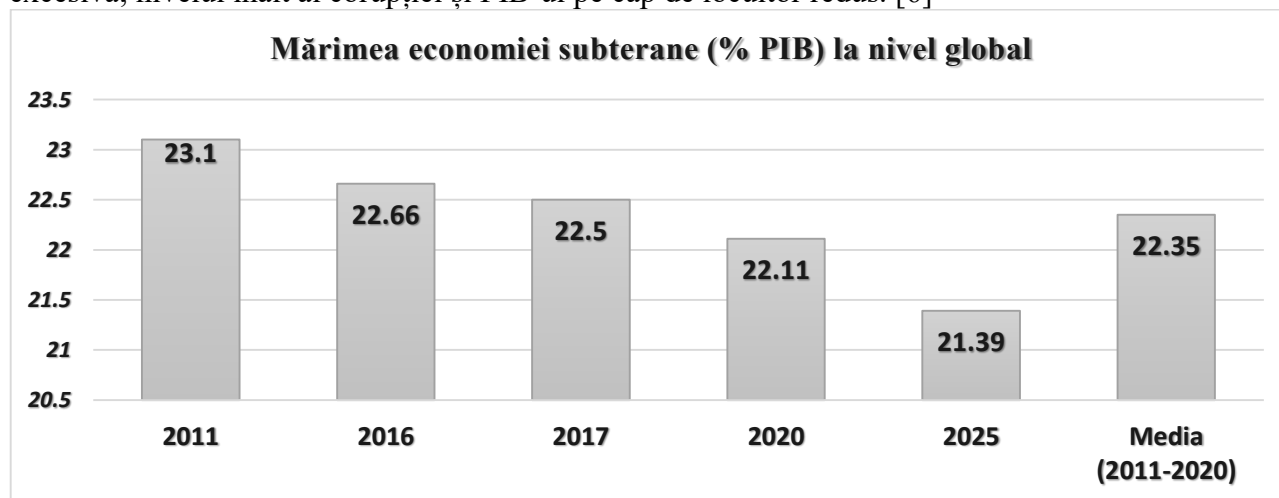
- Procesul de *spălare a banilor* - partea financiară a tuturor infracțiunilor prin care se obține profit, fiind cea mai periculoasă componentă a economiei subterane;
- *Corupția* - abuzul de putere săvârșit în exercitarea funcției publice de un angajat al administrației publice în scopul obținerii unui profit personal;
- Activități violente ale economiei subterane (*terorismul, contrabanda, traficul de droguri și de arme* etc.) - în macroeconomie aceste activități mai sunt denumite și ca economie criminală. [2]

Factorii determinanți ai economiei subterane:

- impozitarea excesivă;
- reglementările dure ale activităților de business;
- teama de a pierde unele beneficii sociale acordate de stat (parazitarea de sisteme sociale atractive);
- flexibilitate prea mare în utilizarea forței de muncă, interzicerea unor tipuri de activități;
- crizele economice. [8]

În 2011, R. Neuwirth a estimat că economia subterană valora 10 trilioane de dolari americani, fiind angajați circa 1,8 miliarde de oameni, și se consideră că anume în 2011 a fost făcută cea mai bună estimare. De fapt, dacă economia subterană ar fi un stat sau un sistem politic, ar fi a doua cea mai mare economie din lume, după SUA. În general, Organizația Globală de Experți Contabili (ACCA) prognozează că economia ascunsă va scădea la nivel global până în 2025, de la 23% din PIB-ul global în 2011 la aproximativ 21% în 2025 (fig. 1). Dar, bineînțeles, acest declin nu va fi uniform. Unele țări, în special economiile de piață emergente, vor înregistra probabil o creștere a activității ascunse ca procent din PIB până în 2025.

Factorii principali care determină mărimea economiei subterane la nivel global sunt: birocrăția excesivă; nivelul înalt al corupției și PIB-ul pe cap de locuitor redus. [6]

Figura 1. Ponderea economiei subterane la nivel global

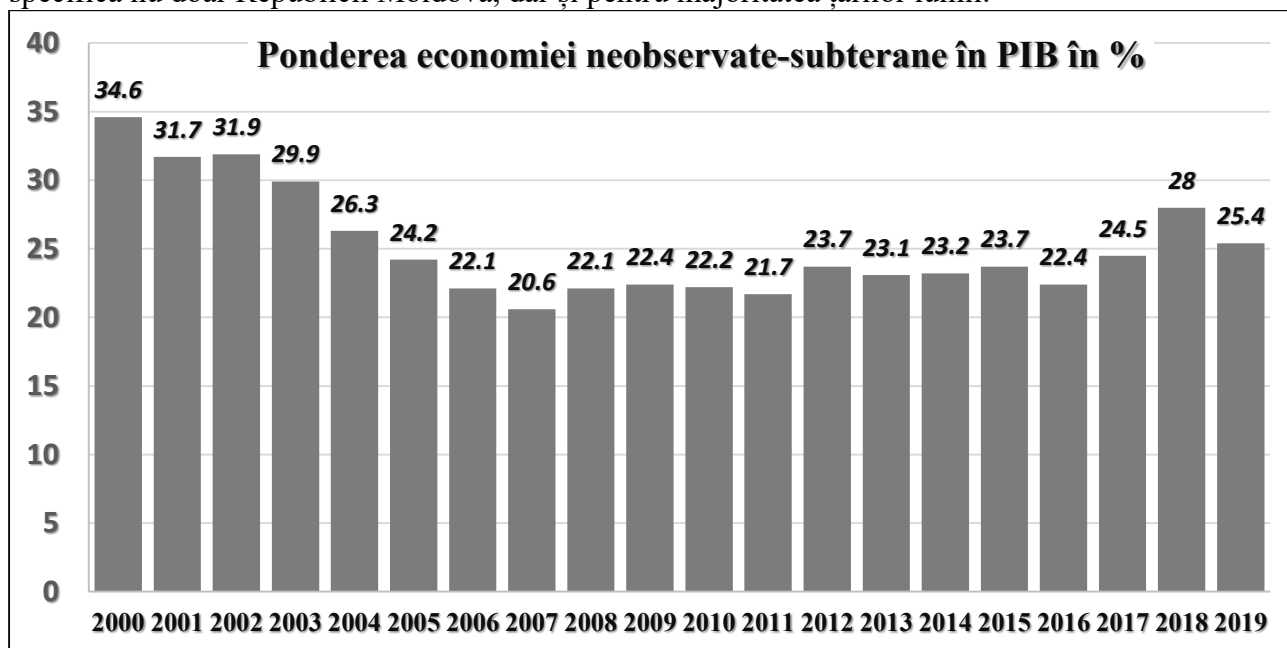
Sursa: Adaptat după Organizația globală de experți contabili (ACCA)

În urma estimărilor lui Friedrich Schneider, un profesor universitar din Austria, s-a ajuns la rezultatele că țările OCDE au cele mai mici valori ale economiei subterane- mai jos de 20% din PIB-ul oficial în ultimii ani, iar cele mai mari ponderi ale economiei subterane s-au înregistrat în America Latină și Africa Subsahariană, în medie în jur de 40% din PIB (1991-2017). [3]

Potrivit estimărilor FMI, dimensiunea medie a economiei ascunse în fiecare țară variază de la aproximativ 7,8% din PIB în SUA la 67% în Azerbaidjan (2016). Economia subterană, de asemenea, este deosebit de mare în țări precum Bolivia, Georgia cu aproximativ 60 la sută din PIB și este scăzută în țări precum Elveția cu 6,4 la sută din PIB. [5] Analiza sugerează că economia subterană din Marea Britanie a reprezentat 11,5% din PIB în 2016 și se așteaptă să scadă ușor în anii următori, până la 10,8% în 2025. Marea Britanie are o economie subterană relativ mică comparativ cu alte țări din întreaga lume, dar este destul de îngrijorător faptul că până în 2025 nu va scădea cu mult. Factorii actuali care contribuie la economia subterană a Regatului Unit sunt șomajul ridicat și PIB-ul scăzut.

[6] În Germania, economia subterană se estimează că ar reprezenta 15% din produsul intern brut sau ca valoare absolută - aproximativ 350 de miliarde de euro (suma pe care cetățenii "au pus-o în buzunar", contribuind cu nimic la bugetul statului).

Țările CSI sau statele ex-sovietice ocupă primele locuri în lume după mărimea economiei subterane. F. Rusă este printre primele cinci cele mai mari economii ascunse, fiind clasată pe locul 4 în lume. Volumul său în 2016 s-a ridicat la aproximativ 33,6 trilioane RUB, sau 39% din PIB-ul țării în 2015. Dm. Moldovan a mai afirmat că în Republica Moldova economia subterană nu se calculează, nu există nici o metodologie de colectare a datelor și nici de estimare. Dar, Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, printr-o metodologie foarte aproximativă, estimează așa-numita economie neobservată.[2] Datele prezentate de BNS ne demonstrează că, din 2000 până în 2007, economia subterană a avut o tendință ușoară de descreștere și, odată cu criza financiară mondială din 2008, a început din nou să crească (fig. 2). [7] Această tendință de creștere a economiei subterane a fost specifică nu doar Republicii Moldova, dar și pentru majoritatea țărilor lumii.

Figura 2. Evoluția economiei neobservate-subterane în Republica Moldova

Sursa: Biroul Național de Statistică a Republicii Moldova

CONCLUZII

Economia subterană este un fenomen inerent în toate țările lumii. Răspunsul guvernului la impactul economiei subterane ar trebui să fie sistemic, inclusiv sprijinul științific de analiză, evaluare atât de științele economice, cât și de cel criminalistic. Economia subterană afectează negativ sănătatea fiscală a unui stat. Există diverse teorii care susțin că dacă guvernele ar fi capabile să controleze formele de manifestare ale economiei subterane, mai multe probleme fiscale ale sectorului public, cum ar fi datoria publică, ar putea fi reduse. Țările cu o economie subterană semnificativă s-ar putea confrunta în viitor cu creșterea sărăciei, a inegalității și a serviciilor publice slabe. O economie subterană înseamnă pentru populație, în primul rând, lipsa protecției sociale. Există opinii potrivit cărora reducerea în jumătate a economiei subterane va determina creșterea în aceeași măsură a nivelului salariilor, ceea ce ar fi un factor destul de motivant pentru ca forța de muncă să rămână în țară, să lucreze aici. Din acest motiv e nevoie ca structurile care își monitorizează situația economiei subterane să își exercite cât mai bine activitatea. Însă, gestionarea eficientă a economiei subterane necesită acțiuni la toate nivelurile - guvern, orașe, comunități locale și indivizi. În cele din urmă, cred că economia subterană va reprezenta întotdeauna o parte informală a economiei unui stat și în ciuda măsurilor de precauție luate de către acesta, ea nu va înceta să existe atât timp cât unii au beneficii de pe urma sa.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. CHISTRUGA, B., *Economie mondială și integrare europeană*, Chișinău, 2016.
  2. MOLDOVAN, D., *Evoluția economiei subterane în republica moldova din perspectiva integrării europene*, disponibil la: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/137-144.pdf
  3. SCHNEIDER, F., *Shadow economies around the world with latest results*, 2019, disponibil la: file:///C:/Users/User/Downloads/Shadow%20EcScanned%20around%20the%20world_Romania_finalPDF.pdf
  4. WORLD BANK, *The Power of the Informal Economy*, disponibil la: <https://olc.worldbank.org/content/power-informal-economy>
  5. IMF WORKING PAPER, *Shadow Economies Around the World*, disponibil la: [file:///C:/Users/User/Downloads/wp1817%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/wp1817%20(3).pdf)
  6. ACCA, *Emerging from the shadows, The shadow economy to 2025*, disponibil la: <file:///C:/Users/User/Downloads/pi-shadow-economy.pdf>
  7. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, *Economia neobservată (2015-2019)*, disponibil la: [https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=191&](https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=191&file:///C:/Users/User/Downloads/310263848-Analiza-Comparativa-Intre-Economiile-Sua-Ue-Si-Japonia-La-Inceput-de-Mileniu-III.pdf)
  8. <file:///C:/Users/User/Downloads/310263848-Analiza-Comparativa-Intre-Economiile-Sua-Ue-Si-Japonia-La-Inceput-de-Mileniu-III.pdf>
-

Coordonator științific: HACHI Mihai, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: hachi.mihail.gheorghe@ase.md